

Slovensko pomáha Južnému Sudánu už 10 rokov

Južný Sudán vyhlási 9. júla 2011 samostatnosť od ostatnej časti najväčšej africkej krajiny, Sudánu. Rozhodli o tom obyvatelia autonómnej oblasti v referende z januára 2011.

Historický kontext

Na území Sudánu prebiehala od vyhlásenia nezávislosti v roku 1956 s krátkymi prestávkami občianska vojna. Mierová dohoda bola podpísaná v roku 2005 a predpokladala referendum o samostatnosti Južného Sudánu. V dôsledku vojny osamostatnenie Južného Sudánu so sebou nesie problémy vo všetkých sektoroch. Počas bojov zomreli asi dva milióny obyvateľov juhu Sudánu, státisíce boli presídlené alebo utiekli do okolitých krajín. S vyhlásením samostatnosti sa očakáva návrat utečencov.

Aktuálne výzvy

V oblasti sú pravidelné etnické konflikty, ktoré zhoršujú bezpečnostnú situáciu. Je potrebné dobudovať štátnu správu a administratívne inštitúcie. Viac ako 90% ziskov z exportu vznikajúceho Južného Sudánu predstavujú zisky z ropy, na ktorú je územie krajiny bohaté. Očakáva sa, že riešenie prerozdelenia ziskov medzi Severom a Juhom bude komplikované, hoci mierová dohoda stanovuje spravodlivé rozdelenie medzi oba štáty. Na území vznikajúceho Južného Sudánu chýba základná infraštruktúra (cestné komunikácie, elektrina), zdravotnícke zariadenia, školy i pitná voda.

Slovenská rozvojová pomoc

Sudán je jednou z prioritných krajín slovenskej oficiálnej rozvojovej pomoci už od roku 2004. Na území Južného Sudánu pôsobili od roku 2000 viaceré slovenské mimovládne rozvojové organizácie a akademické inštitúcie. Ďalšie organizácie plánujú zapojenie do rozvojovej pomoci v Sudáne v tomto roku. Značka SlovakAid a slovenská rozvojová pomoc majú v Sudáne dlhoročnú tradíciu, vytvorené zázemie a nadviazanú spoluprácu s miestnymi partnermi, ktorá je v komplikovanom prostredí Južného Sudánu kľúčová. Projekty, ktoré v krajine realizujú slovenské organizácie, sú zamerané na tieto sektorové priority: zdravotníctvo, vzdelávanie a rozvoj vidieka. Cieľom projektov realizovaných slovenskými subjektmi rozvojovej pomoci v Južnom Sudáne je zabezpečiť sebestačnosť miestnych komunít participáciou ich členov. Rozvojové projekty preto vychádzajú z partnerstva s miestnymi alebo inými medzinárodnými organizáciami a realizujú sa za účelom trvalo udržateľného komplexného rozvoja.

Oblasti pomoci

Rumbek • Juba • Mapuordit • Gordim
Marial Lou • Nyamllel • Tonj • Maridi •
Nasir • Wau

Priority

- Zdravotníctvo
- Vzdelávanie
- Rozvoj vidieka

Slovenské organizácie v Južnom Sudáne

- Trnavská univerzita v Trnave, Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce
- Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, Bratislava
- eRko – HKSD
- SAVIO
- Intregra Foundation
- ADRA

• Zdravotníctvo

V Južnom Sudáne stúpa počet HIV pozitívnych pacientov. Vysoká je úmrtnosť matiek pri pôrodoch ako aj detí do piateho roka života. Keďže obyvateľstvo žije najmä vo vidieckych oblastiach, veľká časť nemá prístup do nemocníc. Zdravotnícky sektor sa vyznačuje nedostatkom vzdelaného personálu. S poskytovaním rozvojovej pomoci v sektore zdravotníctva majú dlhoročnú skúsenosť Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity a Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety. Na podpore zdravotníctva v spolupráci s akademickými inštitúciami spolupracuje o. z. eRko – HKSD. Slovenské subjekty zabezpečujú na juhu Sudánu zdravotnú starostlivosť v oblas-

Slovenská lekárka v operačnej sále v nemocnici v Mapuordite, foto: Jana Čavojská

tiach, ktoré do pôsobenia slovenských terénnych pracovníkov neboli takmer vôbec dostupné (Rumbek, Mapuordit, Gordim, Marial Lou, Nyamlel). V sektore zdravotníctva sa projekty zameriavajú na zlepšenie prístupu obyvateľstva k primárnej zdravotníckej starostlivosti, liečbu tuberkulózy, malárie a lepry, ktoré sú hlavnými zabijakmi na tomto území. Slovenskí lekári sa zameriavajú aj na školenie lokálneho personálu- zdravotných sestier, pôrodných asistentiek, komunitných zdravotníckych pracovníkov, ktorí následne zvyšujú povedomie lokálneho obyvateľstva o hygiene a výžive. Niekoľko nemocníc vykonáva drobné chirurgické zákroky. Cieľom projektov je zvýšiť kvalitu poskytovanej starostlivosti a zdravotníckych zariadení.

Nemocnica Marial Lou, ktorú tvorí chirurgická časť, interná časť, pediatria a materské centrum. Chirurgická a interná časť má 8 pevných lôžok, pediatria cca 30 lôžok, na pôrodníckom oddelení je 8 lôžok, archív Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety

Zaujímavé fakty zo slovenskej pomoci:

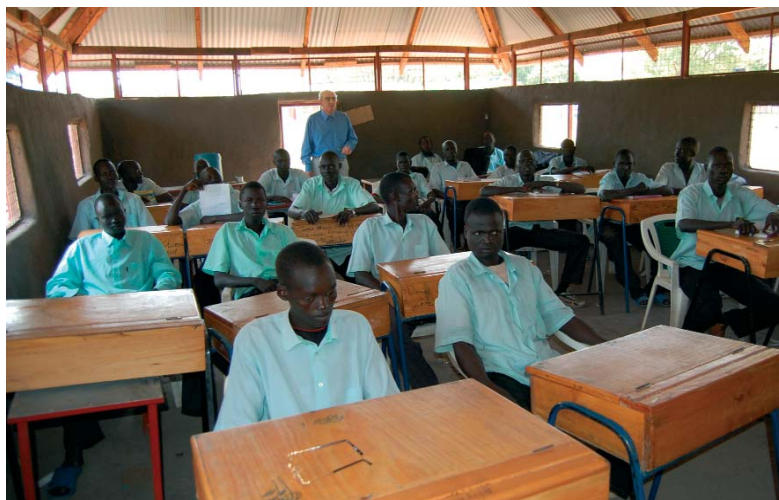
- **60 slovenských lekárov bolo vyslaných do nemocnice v Mapuordite v rokoch 2001 – 2011.**
- **170 pacientov denne ošetrí v nemocnici v Mapuordite a 90 v Gordime.**
- **50 až 100 pacientov je mesačne operovaných v nemocnici v Marial Lou.**

• Vzdelávanie

Na území Južného Sudánu je vo vidieckych oblastiach dostupných len málo škôl. Iba približne štvrtina obyvateľstva je gramotná. V dôsledku nízkej vzdelanostnej úrovne v krajine vo všetkých sektoroch chýba kvalifikovaná pracovná sila.

Charakter vzdelávacích projektov slovenských organizácií vyplýva zo situácie, v ktorej je obyvateľstvo Južného Sudánu, žijúce bez základnej infraštruktúry predovšetkým z poľnohospodárskej činnosti. Projekty zamerané na vzdelávanie realizujú v Južnom Sudáne organizácie o. z. SAVIO, o. z. eRko – HKSD a Fakulta sociálnej práce a zdravotníctva Trnavskej univerzity.

Programovo sa organizácie zameriavajú na výstavbu a vybavenie škôl vo vidieckych oblastiach. Okrem všeobecného základného vzdelania, organizácie zaviedli praktické a teoretické vzdelávacie aktivity v oblasti elektrických a solárnych technológií, poľnohospodárstva a ďalších praktických zručností. Súčasťou rozvojových projektov je aj vzdelávanie terénnych sociálnych pracovníkov a osвета obyvateľstva v otázkach hygieny a prevencie HIV/AIDS. Projekty Trnavskej univerzity sú zamerané na rozvoj kapacít v ošetrovatelstve, pôrodnej asistencii a komunitnom zdravotníctve. Unikátny je projekt Adopcie tried organizácie SAVIO v spolupráci s miestnym partnerom BOSCOAID. Cieľom projektu je umožniť vytváranie priateľských vzťahov medzi Slovákmi a deťmi v Sudáne. Jednotlivci, firmy, školy a organizácie zo Slovenska podporujú fungovanie kolektívov z vybraných škôl všetkých stupňov vzdelávania.

Slovenský učiteľ na strednej škole v Mapuordite, archív eRko

Školenie o hygiene v Nasire, archív ADRA

Projekt adopcie tried: adoptívnymi rodičmi sa stalo 68 jednotlivcov a skupín, 6 škôl, 2 firmy, 20 farností a spoločenstiev, Archív SAVIO

Zaujímavé fakty zo slovenskej pomoci:

- **Postavili sme 30 základných škôl.**
- **400 učiteľov bolo vyškolených v oblasti občianskej a ekologickej výchovy.**
- **97 tried je podporovaných slovenskými darcami.**

• Rozvoj vidieka

Poľnohospodárstvo môže byť aj v Južnom Sudáne významným zdrojom ekonomického rozvoja. Úrodné časti územia však miestni obyvatelia nie sú schopní využiť. Dôvodom sú nedostatočné znalosti a zručnosti v pestovaní a chove dobytka.

Zo slovenských organizácií sa otázkami rozvoja vidieka a ekonomickým rozvojom vo svojich projektoch doteraz zaoberali Nadácia Integra, o. z. SAVIO, o. z. eRko – HKSD, ADRA Slovensko.

S cieľom zvýšiť potravinovú sebestačnosť komún, SAVIO realizovalo v Južnom Sudáne poľnohospodárske školenia a hospodárske kurzy pre dospelých, keďže poľnohospodárstvom sa v krajine živí asi 80% obyvateľstva. Súčasťou obnovy poľnohospodárstva modernými technológiami v Maridi bola aj príprava pôdy a práce na zavlažovacom systéme. Nadácia Integra uvedením do prevádzky mlyna a pekárne v Liethnome and Wau, predstavila miestnej komunite model fungujúceho malého podniku ako účinného nástroja na boj s chudobou a získanie nezávislosti od vonkajšej pomoci. Občianske združenie eRko – HKSD zaviedlo v Rumbeku využívanie

Výkopové práce na výstavbe vodovodu v Nasire, archív ADRA

Solárna pumpa a zásobník vody v Mapuordite, archív eRko

solárnej energie. Základným predpokladom rozvoja je prístup k pitnej vode. Slovenské organizácie ADRA a SAVIO realizovali na území Južného Sudánu výstavbu studní, vodovodov a toaliet.

Prevádzka pekárne vo Wau, archív Integra

Zaujímavé fakty zo slovenskej pomoci:

- 360 ľudí z Maridi bolo vyškolených v oblasti poľnohospodárstva.
- 6 kilometrov dlhý vodovod so 44 odberovými miestami zabezpečuje prístup k pitnej vode pre 30 000 ľudí v Nasire.